

2e fase: hormonen

U komt in de hormonale fase zodra de fase van verkenning en diagnostiek is afgerond (en is besloten dat u in behandeling komt bij het Genderteam). In deze fase kunt u, als u dat wilt, starten met hormonen.

Over de hormoonfase

U kunt (als u dat wilt) na afronding van de fase van verkenning en diagnostiek starten met hormonen. Mocht u al elders zijn gestart met de hormoonbehandeling, dan zetten wij dit (eventueel aangepast) met u door. U blijft de hormonen de rest van uw leven gebruiken. Overigens zijn er ook mensen die overwegen om hun transitie zónder hormonen te doen. Wilt u daar meer over weten? Bespreek dat dan met uw behandelaars. Geen mens is hetzelfde; u maakt - in overleg met uw behandelaars - uw eigen keuzes.

Al elders gestart? Laat het ons weten

Bent u via andere centra of zelf al begonnen met een hormoonbehandeling, of heeft u elders al bepaalde chirurgische ingrepen laten uitvoeren? Laat het ons weten en neem zo mogelijk de documentatie over uw behandeling/diagnostiek elders mee. Als we weten wat er al gedaan is aan diagnostiek/behandeling, dan kunnen we daarop voortgaan. Wel vormen we zelf ook nog een beeld van u en uw situatie.

Operaties (deze fase alleen mastectomie)

In deze periode vinden in principe nog geen operaties plaats. De enige eventuele uitzondering hierop is de [mastectomie \(borstverwijdering\)](#).

Wilt u de mastectomie graag in deze fase al laten uitvoeren? Wellicht komt u hiervoor in aanmerking. Bespreek de mogelijkheden met uw psycholoog. Belangrijke voorwaarden zijn dat:

- u al minimaal 6 maanden hormoonbehandeling heeft gehad (dit geldt als u 18 jaar of ouder bent) of minimaal 1 jaar hormoonbehandeling hebt gehad (dit geldt als je 16 of 17 jaar bent).
- uw behandelaars een positief advies geven.

Ben je 16 of 17 jaar, dan gaan je behandelaars onder meer na of je voldoende steun ondervindt in je omgeving, helemaal zeker bent van je keuzes en psychisch stevig genoeg in je schoenen staat om de operatie aan te kunnen. Zowel het Genderteam als de behandelaars van het Multidisciplinair Overleg (MDO) praten daarover mee.

Overweegt u een mastectomie maar wilt u geen hormonen gebruiken? Dan gaat het Genderteam daarover het gesprek met u aan. We kijken dan wat in uw specifieke situatie mogelijk en wenselijk is.

Afronding hormonale fase

De psycholoog zal gedurende de hormoonfase eventuele operatiewensen met u bespreken en dit voorleggen in een overleg met het Genderteam: een MDO (Multi Disciplinair Overleg). Dit MDO zal plaatsvinden tussen uw 9- en 12-maanden afspraak. Wanneer het gehele team van mening is dat u klaar bent voor de chirurgische fase krijgt u een verwijzing voor de operatiefase op de 12-maanden afspraak. Overigens vindt deze afspraak om praktische redenen vaak wat later plaats dan exact 12 maanden na de start van de hormonale fase. Dat komt omdat het niet altijd lukt de afspraken elke 3 maanden in te plannen.

Effecten van de hormonen

De hormonen zorgen ervoor dat uw lichaam zich aanpast aan uw gender /wensgeslacht. Toch zal niet alles veranderen. Lichamelijke veranderingen uit de pubertijd zijn in principe blijvend, zoals een lage stem, brede schouders en borsten. Eventueel kunt u sommige van deze blijvende veranderingen laten behandelen:

- Gelaatsontharing bij baardgroei;
- [Logopedie voor een lagere of hogere stem](#);
- [Mastectomie voor de verwijdering van de borsten](#).

Lees meer over de effecten van de hormonen op uw lichaam op onderstaande pagina's:

- [Hormoonbehandeling vervrouwelijking](#)
- [Hormoonbehandeling vermannelijking](#)

Hormonen zijn géén anticonceptie

De behandeling met hormonen vermindert de vruchtbaarheid, maar het werkt niet als anticonceptiemiddel. U zult dus aanvullende anticonceptie moeten gebruiken. Meer informatie over anticonceptie leest u op onderstaande pagina:

[Anticonceptie voor trans mannen en genderdiverse mensen](#)

Vruchtbaarheid

Hormonen kunnen invloed hebben op uw vruchtbaarheid. Er zijn mogelijkheden om zaad- of eicellen in te vriezen. Vraag hiernaar bij uw hoofdbehandelaar, deze kan u doorverwijzen. Meer informatie leest u op de pagina hieronder.

[Vruchtbaarheid bij transmannen of non-binaire personen](#)

[Vruchtbaarheid bij transvrouwen of non-binaire personen](#)

Praktische informatie tijdens de hormoonfase

Afspraken (consulten en controles)

Bij de eerste afspraak voor de hormoonbehandeling kijkt de arts of u kan starten met hormonen. Als er geen bezwaren zijn, kunt u nog dezelfde dag starten met de hormoonbehandeling.

Na start van de hormoonbehandeling komt u na 3, 9 en 12 maanden terug om te zien wat de effecten zijn van de hormoonbehandeling op uw lichaam en gezondheid. Het is mogelijk dat de endocrinoloog ook na 6 maanden een controleafspraak wil inplannen. Na het eerste jaar wordt de frequentie van de controleafspraken verminderd. Uiteindelijk komt u eens per 3 jaar op controle.

Tijdens de hormoonfase heeft u ook elke 3 maanden een afspraak met uw psycholoog. U krijgt begeleiding van dezelfde psycholoog waar u tijdens de verkenning- en diagnosefase gesprekken mee heeft gehad. Deze contacten zijn niet vrijblijvend, want de psycholoog moet het behandelteam goed kunnen informeren en advies geven over vervolgstappen in uw transitietraject in de operatiefase.

We doen ons uiterste best de afspraken met de psycholoog en endocrinoloog op dezelfde dag in te plannen; dit is echter niet altijd mogelijk. U kunt uw vervolgafspraken bekijken via Mijn Dossier en MediMapp.

Bloedonderzoek en metingen

Bij de controles wordt ook bloed afgenomen. Het bloedonderzoek is belangrijk om na te gaan of de hormoonbehandeling veilig verloopt. Ook is het nodig om de dosering voor het herhaalrecept van uw hormoonmedicatie vast te stellen. U krijgt pas een herhaalrecept nadat de effecten en eventuele bijwerkingen zijn onderzocht. Voor de bloedafname hoeft u niet nuchter te zijn. Voorafgaand aan elke afspraak meet de doktersassistent uw bloeddruk en gewicht en neemt uw pols op.

Injecties

Wanneer u gekozen heeft voor medicatie in de vorm van injecties, is er de mogelijkheid dit te laten doen door de doktersassistente van het Genderteam. U kunt zich met medicatie melden bij receptie M. De meeste huisartsen kunnen de injecties ook geven, wij kunnen hen van het juiste instructiemateriaal voorzien. Bovendien wordt instructiemateriaal meegeleverd bij de medicatie. U heeft in overleg met de arts en/of verpleegkundig consulent, de mogelijkheid om zelf medicatie te injecteren.

Herhaalrecept

Heeft u een herhaalrecept nodig? Dat kunt u aanvragen via Mijn Dossier of telefonisch via het secretariaat (020-444 0542). Kies in het belmenu voor 'herhaalrecept aanvragen', vervolgens voor 'optie 1' en dan 'optie 2'. Als u uw naam, geboortedatum en het gewenste medicijn met dosering inspeekt, wordt dit zo snel mogelijk verwerkt. Het herhaalrecept wordt elektronisch verstuurd of gefaxt naar uw apotheek.

Naamswijziging en bevolkingsonderzoek

Wilt u uw naam wijzigen? Wanneer u ouder bent dan 16 jaar, kunt u met een getekende 'verklaring wijziging geslacht' van de psycholoog uw naam laten wijzigen in het BRP (Basis Registratie Personen).

Zodra u uw geregistreerde geslacht heeft gewijzigd, krijgt u oproepen voor bevolkingsonderzoek van u nieuw-geregistreerde geslacht. U kunt bijvoorbeeld een oproep krijgen voor bevolkingsonderzoek voor baarmoederhalskanker als u geen baarmoeder heeft. Andersom kan het ook dat u (nog) wel een baarmoeder heeft, maar deze oproep niet meer krijgt.

Overleg met uw gynaecoloog of plastisch chirurg of u in aanmerking komt voor deze bevolkingsonderzoeken of juist niet meer.

Logopedie

Wilt u gebruik maken van een logopedist? Laat dat dan weten aan de verpleegkundig consulent. Als u geen stemklachten heeft zoals hees- of schorheid, kunt u worden verwezen naar een logopedist in uw eigen regio. Controleer bij uw zorgverzekeraar of de behandelingen vergoed worden.

[Logopedie voor transgender personen](#)

Gelaatsontharing

Wilt u gelaatsontharing? Dan kunt u van de verpleegkundig consulent een verwijsbrief krijgen. Hiermee kunt u zelf een geschikte huidtherapeut uitzoeken. Deze therapeut moet aangesloten zijn bij de Nederlandse Vereniging van Huidtherapeuten (NVH). Kijk op www.huidtherapie.nl en klik op 'vind een huidtherapeut'.

Heeft u een therapeut gevonden? Neem dan contact op met de therapeut en bespreek of zij voor u de juiste behandelingen kunnen verzorgen. Stel samen een behandelplan op en stuur dit behandelplan, samen met uw verwijsbrief, naar uw zorgverzekeraar. De zorgverzekeraar laat daarna weten of de behandelingen worden vergoed.

De zorgverzekeraar vergoedt een aantal behandelingen. Zijn er nog meer behandelingen nodig? Dan kunt u dit zelf aanvragen bij de zorgverzekeraar.

Vragen en contact

Bij vragen kunt u contact opnemen met de genderpoli via onderstaande gegevens.

Telefoon: 020 - 444 0542 (op werkdagen 09.00-12.00 en 13.00-16.00)

E-mail: genderteam-poli@amsterdamumc.nl

Bent u bij ons in behandeling en heeft u vragen over uw eigen hormoonbehandeling? Neem dan contact op met uw verpleegkundig consulent van het Genderteam. Dit kan telefonisch of per mail via bovenstaande gegevens. U kunt ook contact opnemen via het patiëntenportaal Mijn Dossier.

Nuttige informatie over uw traject

- [3e fase: operaties](#)
- [1e fase: verkenning en diagnose](#)
- [Het Genderteam en u](#)
- [Verklaring wijziging geslacht](#)

Informatie traject kinderen

- [Traject kinderen en jongeren](#)
- [Puberteitsremmers](#)